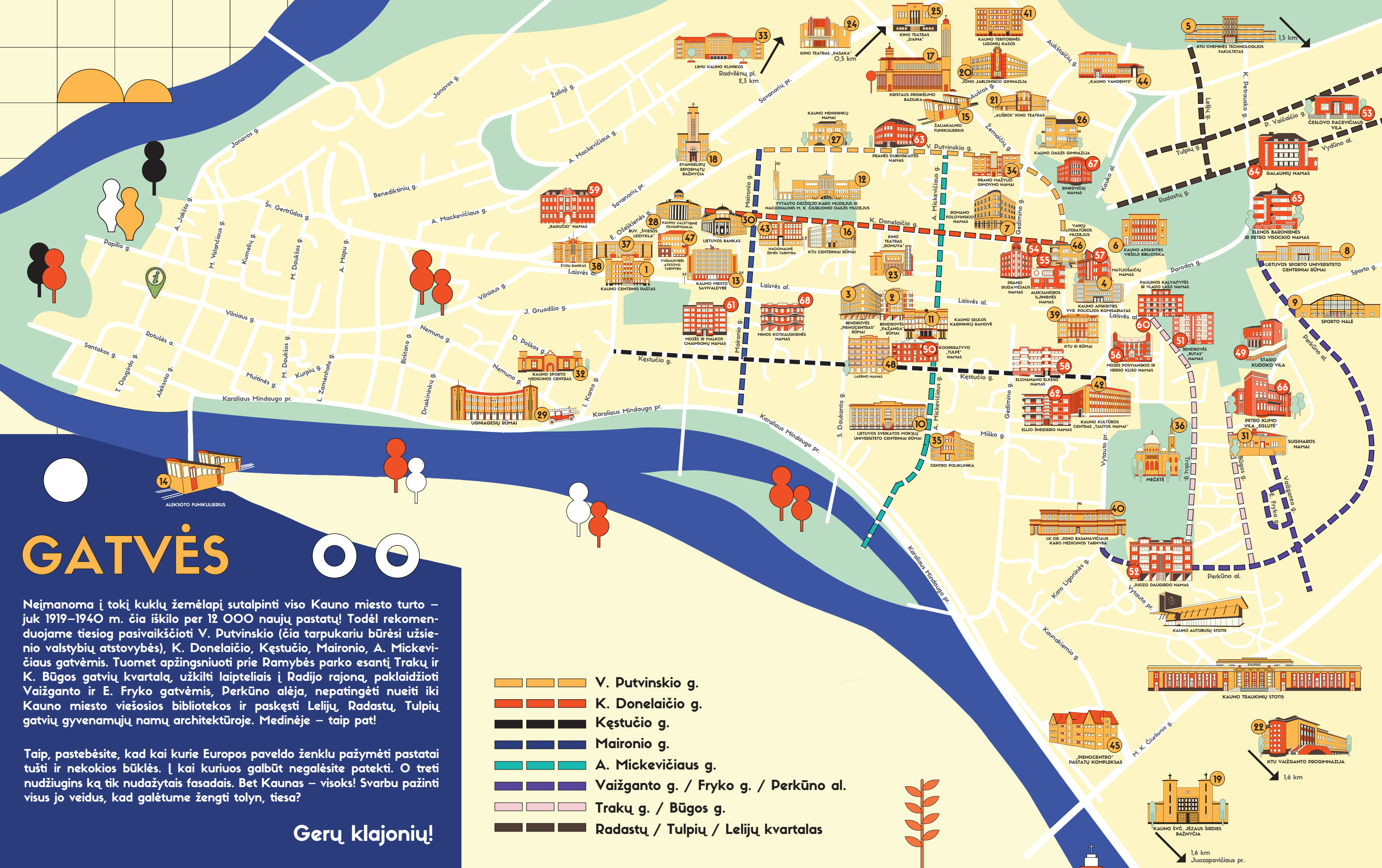




Kaunas MODERNISTO GIDAS

DAUGIAU

Knygos, žinynai, interneto puslapiai, ekskursijos, laidos, programėlės telefonams – atrodo, kiekvieną mėnesį Kauno modernistinės architektūros paveldą vis iš naujo kampo pamato kokia nors šiuolaikinė inicityva. Kuo daugiau kampu, tuo geriau tiek miestiečiams, tiek Kauną atrandantiems svečiams, tiesa? Štai mūsų favoritai:

MODERNIST.KAUNAS.LT
ARCHITEKTŪROS IR URBANISTIKOS TYRIMŲ CENTRAS – AUTC.LT
ARCHIMEDE.LT
KAUNAS – UNESCO DIZAINO MIESTAS
EUROPOS PAVELDO ŽENKLAS
„KAUNAS MODERNISM“
„EKSKURSA“
TARPUKARIOARCHITEKTURA.LT

Šį ir daugiau skaitmenizuotų maršrutų rasite: kaunastika.lt

TURIZMO INFORMACIJA

Kaunas
Laisvės al. 36, Kaunas | +370 616 50991
Rotušės a. 15, Kaunas | +370 620 90619
info@kaunas.lt | visit.kaunas.lt

LABAS,

SVEIKINIMAI IŠ KAUNO! DIDŽIUOJAMĖS GALĖDAMI PAKVIESTI JUS Į MIESTĄ, KURIO PIRMOSIOS RESPUBLIKOS LAIKOTARPIO MODERNIZMO ARCHITEKTŪRAI SUTEIKTAS UNESCO PASAULIO PAVELDO STATUSAS. IR NEREIKIA STEBĖTIS, JUK ŠIUOLAIKINIO KAUNO NEBŪTŲ BE LAIKINOSIOS SOSTINĖS EPOCHOS. NUO 1919 M. IKI 1940 M. „PAVADAVOMĖ“ VILNIŲ IR IŠ RUSIJOS GUBERNIJOS MIESTELIO TURĖJOME KONE PERNAKT TAPTI EUROPOS LYGIO SOSTINĖ. REIKĖJO SKUBĖTI. REIKĖJO INVESTUOTI. REIKĖJO SUSIVIENYTI. IR, SVARBIAUSIA, PATIKĖTI! NE VELTUI ŠIS STILIUS KAUNE NERETAI VADINAMAS OPTIMIZMO ARCHITEKTŪRA! UŽSIENYJE GIMĘ, GYVENĘ, DIRBĘ IR MOKĘSI ĮVAIRIŲ SRIČIŲ PROFESIONALAI DĖL PAČIŲ ĮVAIRIAUSIŲ PRIEŽASČIŲ VYKO Į KAUNĄ, ČIA BENDRADARBIAVO SU VIETOS GYVENTOJAI, VERSLININKAIS IR POLITIKAIS. BIURAI, LIGONINĖS, MOKYKLOS, GYVENAMIEJI NAMAI, PRAMONĖS PASTATAI, KITI MODERNAUS – IR MODERNISTINIO – MIESTO ŽENKLAI BEI ŽIDINIAI – VISA TAI IŠKILIO NE PER NAKTĮ, BET... BEVEIK.

2022-AISIAIS EUROPOS KULTŪROS SOSTINĖ BUVĘS KAUNAS VIS DIDESNĮ DĖMESĮ SKIRIA SAVO ISTORIJAI, KURI DAŽNIAUSIAI SLEPIASI ČIA PAT, PO NOSIMI. ŠIS MODERNISTO GIDAS PALENGVINS PAŽINTĮ – NET JEI KAUNE GIMĖTE IR AUGOTE.

IŠLEISTA 2019, ATNAUJINTA 2024

ARCHITEKTAI

Kaunui tapus laikinąja sostine ją reikėjo... pastatyti. Užsienyje studijavę lietuviai, o ir tiksliai pakviesti užsieniečiai, suplūdo į Kauną ir pasiraityto rankoves. Italijos, Vokietijos, Prancūzijos, Rusijos mokyklose įgytos žinios netruko virsti šimtais, tūkstančiais naujų pastatų, o kitose šalyse vyravusios architektūros tendencijos susilijo į kaunietiškąjį modernizmą. Negalime čia paminėti visų Kauną kūrusių architektų, bet raginame pratęsti pažintį savarankiškai!

FELIKSAS VIZBARAS 1880–1966

Be daugelio modernistinių sedėvų Kaune, šio Rygoje mokslus baigusio, iki 1918 m. Ukrainoje dirbusio architekto biografiją puošia ir tokie objektai kaip Antano Smetonos dvoras. F. Vizbaras taip pat vadovavo įrengiant Kauno ir Šventosios uostas. 1940 m. šis ateitininkas pasitraukė į Vokietiją.

VLADIMIRAS DUBENECKIS 1888–1932

Vienas Lietuvos moderniosios architektūros pradininkų buvo ir tautinio stiliaus propagatoras. V. Dubeneckis gimė lietuviu tremtinių šeimoje Rusijoje, architektūros mokėsi Peterburgo dailės akademijoje, o 1919 m. atsikraustė į Lietuvą. Architektas, kūręs ir scenografinę spektakliams, dar buvo vienas lietuvių meno kūrėjų draugijos bei Lietuvos inžinierių ir architektų sąjungos steigėjų. V. Dubeneckio laidotuvių dalyvavo visas miestas – procesija nusidriekė Vytauto prospektu.

KAROLIS REISONAS 1894–1981

Šiam latviui, baigusiam Peterburgo civilinio instituto Architektūros fakultetą, Lietuvos pilietybę suteikta tik 1932 m., nors jau iki tol K. Reisonas dirbo Kauno miesto inžinieriumi. Statybos skyriaus vedėjas. Po karo emigravo į Australiją, kur dirbo Adelaidės miesto architektūros skyriuje. Beje, kurdamas Priskėtimo bažnyčią jis tapo kataliku.

EDMUNDAS ALFONSAS FRYKAS 1876–1944

Architekto šeimoje Kaune gimęs Edmundas Alfonsas studijavo Sankt Peterburgo civilinių inžinierių institute, architekto praktiką pradėjo Gruzijoje. Be daugelio statinių Kaune, jis taip pat suprojektavo ne vieno Lietuvos miesto geležinkelio stotį, kelias bažnyčias. Žaliakalnyje rasite lenktą E. Fryko gatvę, tiesa, diskutuojama, kurio Fryko garbei ji pavadinta.

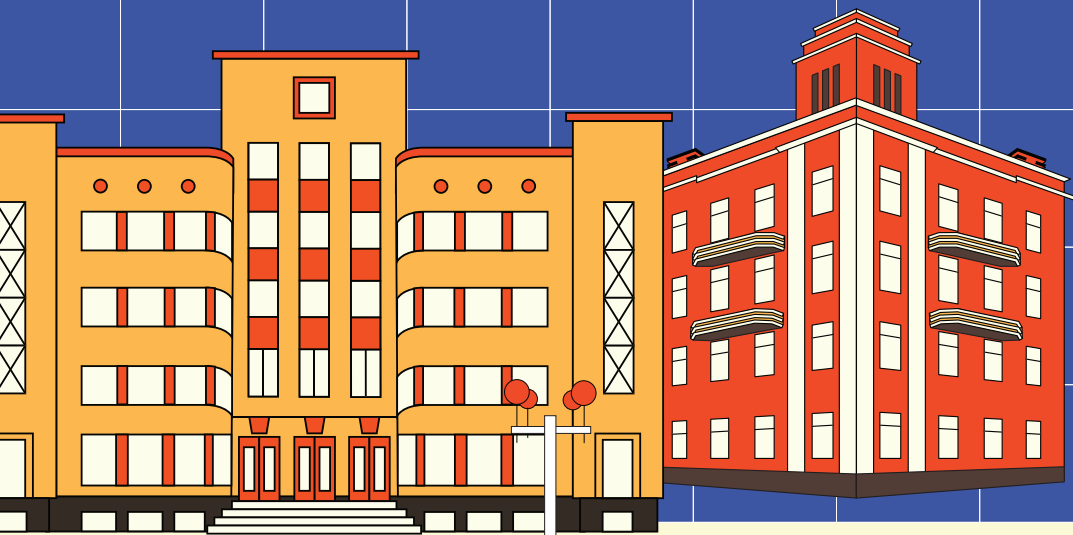
ARNAS FUNKAS 1898–1957

Progresyvių funkcionalizmo principų šalininkas gimė Smolenske, bet jau 20-ias apsigyveno Kaune. Didelį dėmesį skyręs pastatų konstrukcijoms, jis ne mažiau rūpinosi ir interjerų apipavidalinimu. Po karo Vokietijoje dėstė Pabaltijo universitete.

VYTAUTAS LANDSBERGIS-ŽEMKALNIS 1893–1993

Šimto metų sulaukęs vienos garsiausių Lietuvoje dinastijų narys pasižymi ne tik itin turingu palikimu, bet ir spalvinga biografija. Iš Rusijos į Lietuvą 1904 m. grįžęs architektas, studijavęs Rygoje, Kaune ir Romoje, spėjo pabūti Nepriklausomybės kovų savanoriu ir laikinosios vyriausybės ministru, vėliau pasitraukė į Vokietiją, tuomet į Australiją, o 1959 m. grįžo į Lietuvą, kur dar kelis dešimtmečius dirbo pagal profesiją.

VISUOMENINIAI PASTATAI



1 BUV. LIETUVOS PAŠTO CENTRINIAI RŪMAI

Feliksas Vizbaras, 1931 m. Laisvės al. 102

Organizika tautiškumo ir modernizmo dermė – šio pastato išskirtinumas. Modernizmo pašto paslaugos čia nebetiekiamos, bet 2022 metais F. Vizbaro sukurtas erdvės pastaravaro daugeliui Europos kultūros sostinės idėjų ir tapo kūrybiškais namais Kaune apsigyvenusiems ukrainiečiams. Kauno centrinio pašto atliecis planuose – visrms į atvirą ir šiuolaikišką Nacionalinį architektūros institutą ir muziejų.

2 BENDROVĖS „PAŽANGA“ RŪMAI

Feliksas Vizbaras, 1934 m. Laisvės al. 53

Laikraščių redakcijos, parduotuvė, restoranas su terasa ant stogo – šis Felikso Vizbaro kūrinys tarpkariu niekuomet nemiegojo. Sovietų okupacijos metais rūmų vidaus logika sugriauto, vėliau čia veikė universitetas, o dabar tuščios erdvės laukia ateinančios pažangos.

3 BENDROVĖS „PIENOCENTRAS“ RŪMAI

Vytautas Landsbergis-Žemkalnis, 1932 m. Laisvės al. 55

Išradingas paprastumas ir daugiafunkciškumas, tilpė ankštesnė kompaninė skylop, atrodo, net pralenkė savo laiką, iš rūmų išklausius universiteto studentus „Pienocentras“ šiuo metu atgyja tik ypatingomis progomis – pavyzdžiui, per „Dizaino savaitę“.

4 KAUNO APSKRITIES VYRIAUSIASIS POLICIJOS KOMISARIATAS (BUV. KAUNO APSKRITIES SAVIVALDYBĖ)

Vytautas Landsbergis-Žemkalnis, 1933 m. Laisvės al. 14 / Vytauto pr. 91

Galima būtų sakyti, kad laimingi tie, kuriems niekuomet neteko lankytis bent viename šio pastato korpusu. Architektūros griežtumas ir solidumas ir tarpkariu, ir šiandien „susikalba“ su pastato paskirtimi, o geriausia į apžiūrėti iš kitos Vytauto pr. pusės.

5 KTU CHEMINĖS TECHNOLOGIJOS FAKULTETAS (BUV. TYRIMŲ LABORATORIJA)

Vytautas Landsbergis-Žemkalnis, 1935 m. Radvilėnų pl. 14

Idomu, ar po fakultetų lakstantys studentai žino, kad turi išskirtinę galimybę kasdien bendrauti su istorija? Pagal užsakyto užsienyje gamintą aukščiausios klasės aparatūrą nebuvo okupuoti išplėta ir išvėta tik todėl, kad statant laboratorijų buvo... apdairiai įvirinto į karkasą.

6 AŽUOLYNO BIBLIOTEKA (KAUNO APSKRITIES VIEŠOJI BIBLIOTEKA, BUV. PREKYBOS, PRAMONĖS IR AMATŲ RŪMAI)

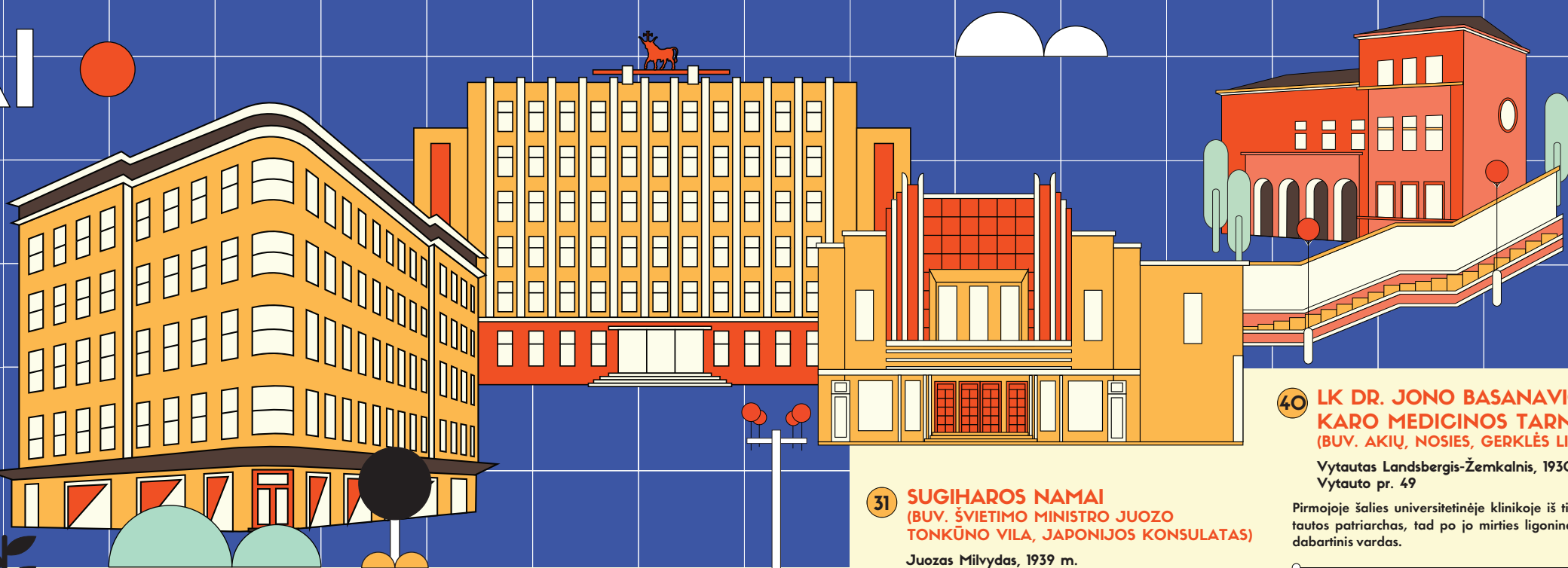
Vytautas Landsbergis-Žemkalnis, 1938 m. K. Donelaičio g. 8

Vienas K. Donelaičio gatvės, svarbios miesto centro arterijos, simbolių – rūmai, kurių vertybė ir didybė nesunkiai padėjo faktas, kad po karo šia įkurdinta biblioteka, kurios darbuotojai buvo itin atidūs aplinkai. Beje, šis pastatas turėjo stovėti prie Karo muziejaus!

7 ROMANO POLOVINSKIO NAMAS

Arnas Funkas, 1932 m. K. Donelaičio g. 22

„Kauanastiškai“ suktą namo fasadą išskirtinui daro sodri jo spalva. Galbūt derėtų šį Žalialaknio kaimyną priskirti ir gyvenamųjų namų sąrašui, bet šiandien čia garbiau šurmuliuoja įvairių kontor darbuotojai.



15 ŽALIAKALNIO FUNIKULIERIUS

1931 m. Aušros g. 6

Vyresnysis Aleksoto funikulieriaus brolis į Žaliakalnį užkėlė per 1 min. 38 sek. Dviratį į kalną užsivežti galite nemokamai!

16 KTU CENTRINIAI RŪMAI (BUV. ŽEMĖS BANKAS)

Karolis Reisonas, 1935 m. K. Donelaičio g. 73

Tai, kad šiame pastate kadaise būdavo sprendžiami ūkininkų likimai, nuspėti galima aukštai užvertus galvą ir apžiūrėjus bareljefus, kurių autorius – Salomėjos Nėries vyras Bernardas Butas. Beje, bankas projektuotas būti Karo muziejaus šėšelyje.

17 KRISTAUS PRISIKĖLIMO BAZILIKA

Karolis Reisonas, 1933–2004 m. Žemaičių g. 31A

Bepatikimai ilgai užsitęsusi nepriklausomos ir stiprios Lietuvos simbolio statyba, kurią pertraukė sovietų okupacija (beveik puse amžiaus bažnyčia veikė kaip radiotechnikos gamykla), atrodė, įprasmina jo paskirti. Bazilikos stiprybė susideda iš daugelio asmenų pastangų ir mažų detalių. Imponuoja net tai, kad latvių kilmės architektas Karolis Reisonas dėl šio projekto tapo kataliku.

18 EVANGELIKŲ REFORMATŲ BAŽNYČIA

Karolis Reisonas, 1937 m. E. Ožekienės g. 41

Kylant į Savanorių pr. kalną, kai medžiai dar nesužaliavę, galima pastebėti, kokie panašūs šie du to paties architektė kūrybos vaisiai, abu, beje, nebaigti statyti iki okupacijos. Šio ir valgyklą, ir sporto salę talpinančiai bažnyčiai toli iki tokio dėmesio, kokio sulaukia Priskėlimo bazilika, bet žadama, kad pastatas bus atiduotas į parapijos rankas. O kas tuomet?

19 KAUNO ŠVČ. JĖZAUS ŠIRDIES BAŽNYČIA

Algirdas Šalkauskis, Adolfas Netyksa, Pranas Markūnas, 1935–1938 m. A. Juozapavičiaus pr. 60

Pastato stogas – vienas pirmųjų plonosiomis gelžbetoninėis kavalais konstrukcijos pavyzdžių mūsų šalyje. Moderninės bažnyčią puošia žymaus Lietuvos monumentalisto ir scenografo Liudo Truikio freska „Angelai“, goliniuose languose – Stasio Ušinskio vitražai, sukurti jau po karo.

20 JONO JABLONSKIO GIMNAZIJA (BUV. PRADŽIŲ MOKYKLA)

Antanas Jokimas, 1932 m. Aušros g. 3

Tai pirmoji mokykla Lietuvoje, suprojektuota pažangių funkcinių principu. Strateguojant Žalialaknio ateiį jai skirtas sklypas šalia Priskėlimo bazilikos, taigi nenuostabu, kad mokykla greitai tapo ir ilgai išliko prestižine.

21 „AUŠROS“ KINO TEATRAS

Autorius nežinomas, 1939 m. Aušros g. 18

Net 800 žiūrovų talpinęs kino teatras buvo didžiausias iš šališkais (!) Kaune ir vilijoje ne tik repertuaru, bet ir automatinio ero gryntintojų bei uniformuotų personalu. Šiandien čia veikia skvošo klubas.

22 KTU VAIŽGANTO PROGIMNAZIJA (BUV. ŠANČIŲ GIMNAZIJA)

Stasys Kudakas, 1938 m. Skuodo g. 27

Išroškinto pastato statyba ir įrengimas tarpkariu kainavo net 1 mln. litų. Šis mokyklą baigė rašytojas Jurgis Gimberis, aktorė Monika Mironaitė ir daug kitų žymių šančiūčių.

23 KINO TEATRAS „ROMUVA“

Nikolajus Mačiulskis, 1940 m. Laisvės al. 54

Mieste privalo būti bent vienas istorinis kino teatras, tiesa? O kauniečių pagėgta ir renovuota art deco pilaitė šiuo metu veikia ne tik kaip tradicinė kino teatro erdvė. Čia galite sudalyvaui negirdėjusiose renginiuose, festivaliuose, koncertuose, teatro spektakliuose.

24 KINO TEATRAS „PASAKA“

Juozas Segalauškas, Jokūbas Rabinavičius, A. Paškevičius, 1940 m. Savanorių pr. 124

Vienas paskutiniųjų Pirmojoje Respublikoje pastatytų kino teatrų nebuvo nei pats funkcionaliausias, nei pats moderniausias. Viso tai atpiko art deco stiliaus pastato fasadas, kuris ir šiandien žavi lekiančios po šalį. Viduje, tiesa, gana tyliai veikia pramogų centras.

25 KINO TEATRAS „DAINA“

Stasys Kudakas, Elie Ouchanoffas, Feliksas Bielinskis, 1939 m. Eivenių g. 2

Šis kino teatras savo laikui buvo vienas moderniausių mieste – ir pirmasis toks ne Laisvės alėjoje. Jis net žaižaravo neonu! Po dešimtemečių tylos pastate, kurį įsigijo Kauną mylintys privatių investuotojai, vėl dūžgia veiksmas – jis atidžiai rekonstruojamas ir rengiasi tapti daugiafunkciu meno bei kultūros centru, kurio programa bus aktuali ne tik Žalialaknio gyventojams.

26 KAUNO DAILĖS GIMNAZIJA (BUV. JUOZO IR JADVYGOS VILA)

Feliksas Vizbaras, 1932 m. Dainavos g. 1

Ne kiekvienas Žalialaknio pastatas turi „savo“ laiptus į miesto centrą! Okupacija lyg ranka nubraukė tarpkariu daugybės svarbių Ministro pirmininko ir jo žmonos svečių kurtą išskirtinės vilos aurą. Ji, tiesa, reinkarnavosi – įkurt po karo čia įsikūrė pirmoji šalyje vidurinė dailės mokykla, išugdžiusi ne vieną talentingų kauniečių kartą.

27 KAUNO MENININKŲ NAMAI (BUV. VATIKANO NUNCIATŪRA)

Vytautas Landsbergis-Žemkalnis, 1931 m. V. Putvinskio g. 56

Nors kalbant apie šį miesto kultūros židinį dažnai linkinujamos Vatikanas, svarbu žinoti, kad Šventojo sosto pasirūniniai čia taip niekada ir neįsikūrė, tačiau pastatas – vienintelis Kaune, projektuotas specialiai ambasadai. Teko pritaikyti vaikų ligoninėi, o beveik prieš pusimį metų čia įsikūrė menininkai. Ilgam!

28 KAUNO VALSTYBINĖ FILHARMONIJA (BUV. TEISINGUMO MINISTERIJOS IR SEIMO RŪMAI)

Edmundas Alfonsas Frykas, 1929 m. L. Sapiegos g. 5

Neoklasicizmas, art deco, tautiniai motyvai – į „nepatogų“ sklypą pavyko sutalpinti ir daug funkcijų, ir daug kūrybiųjų sprendimų, kurie po kelių dešimtemečių buvo tikrai sėkmingai transformuoti. Klausantis klasikinės muzikos koncerto sunku patikėti, kad sėdi ten, kur kažkada buvo priimami įstatymai.

29 UGNIAGIEŠIŲ RŪMAI

Edmundas Alfonsas Frykas, Pranas Markūnas, 1932 m. I. Kanto g. 1

Kas šiandien galėtų pagavoti, kad gaisrinė tarpkariu buvo ir verslo bei paslaugų centras, kuriame veikė netgi V. Kudikos viešoji biblioteka? I. Kanto ir Nemuno gatvės sujungiančios pastatas neabejotinai įsimintiniausias iš šiai funkcijai skirtų Lietuvoje.

30 LIETUVOS BANKAS

Mykolas Songaila, 1929 m. Maironio g. 13

Monumentalios formos ir prabanga tvinkantis interjeras liudija, kokių įsivaizdų ambicijų turėjo Pirmoji Respublika. Nors šiandien vizitą banką reikia planuoti gerokai iš anksto (ekskursijos rengiamos retai), bet tai – vienas didžiausių malonumų atrodant tarpkario Kauno paslapstis!

31 SUGIHAROS NAMAI (BUV. ŠVIETIMO MINISTRO JUOZO TONKŪNO VILA, JAPONIJOS KONSULATAS)

Juozas Milvydas, 1939 m. Vaižganto g. 30

Žalialakniui tipiška, dėl to ne mažiau žavinga vila ant šlaito itin svarbi istoriniu požiūriu. Čia rezidavo Japonijos konsulas Chiune Sugihara, nuo Holokausto išgelbėjęs tūkstančius žydų.

32 KAUNO SPORTO MEDICINOS CENTRAS (BUV. ŽYDŲ DRAUGIJOS „OZE“ NAMAI)

Krežmeris, Šragenheimas, Grigorijus Mazelis, 1926 m. D. Poškos g. 1

Netikėtus modernizmo ir art deco pavyzdys siauroje gatvelėje – Kaunui pritaikytas svetur sukurtas projektas. Deja, smarkiai modifikuotas restauruojant 1979 m.

33 LSMU KAUNO KLINIKOS (BUV. VDU KLINIKOS)

Urbanas Cassanas, Elie Ouchanoffas, Feliksas Bielinskis, 1939 m. Eivenių g. 2

Ambicingiausias statybos projektas Pirmojoje Respublikoje, galima sakyti, tęsiamas ir šiandien – dalis Klinikų vis tvarkoma, šalia kyla nauji korpusai. Beje, ar žinote, kad prasidėjus karui Klinikų fasadas buvo paslėptas kamufliažiu?

34 PRANO MAŽYLIO GIMDYMO NAMAI (BUV. PRANO MAŽYLIO LIGONINĖ)

Romanas Steikūnas, 1936 m. V. Putvinskio g. 3

Vienas turtingiausių gydymo įstaigų Lietuvoje savo turą investavo ateities labui – jau daugiau nei 80 metų kasdien čia į pasaulį ateina nauji kauniečiai.

35 CENTRO POLIKLINIKA (BUV. LIGONIŲ KASOS)

Antanas Novickis, Vytautas Landsbergis-Žemkalnis, 1935 m. A. Mickievičiaus g. 4

Kas šiandien santūri ir stilinga, tarpkariu buvo modernu ir pažangu. Tai ir vienas pirmųjų specializuotų medicinai skirtų pastatų Lietuvoje, uždavęs toną kitiems miestams.

36 MEČETĖ

Vaclovas Michnevičius, Adolfas Netyksa, 1933 m. Totorių g. 6

Vienintelė mūrinė mečetė Baltijos šalyse iškilo kaip paminklas Vytautui Didžiajam, į Lietuvą atvykusiems ir čia įkurdinusiems toturius.

37 BUV. „ŠVIESOS“ LEIDYKLA, AUTOMATINĖ TELEFONŲ STOTIS

Feliksas Vizbaras, 1935 m. E. Ožekienės g. 10

Gerai pažįstantis Vokiečiųjos sostinė šiame greičiau nei per metus iškilusiam pastate įžvelgs Berlyno elektros motorų fabriko bruožų. Ir tik iš išorės jis atrodo ramus ir monotoniškas!

38 ŽYDŲ BANKAS (INTEGRUOTAS Į ZOOLOGIJOS MUZIEJŲ)

Grigorijus Mazelis, Mikas Grodzenskis, 1925 m. Laisvės al. 106

Art deco elementų nestokojęs kompleksas tarpkariu vilijo šurmuliuojančiu pasažu, kino teatru, biblioteka. Pakilkite į Zoologijos muziejaus Roplių skyrų – čia iškilusios kai kurios banko konstrukcijos. O iš E. Ožekienės gatvės – ir galinis fasadas.

39 KTU III RŪMAI (BUV. ATEINIŲ RŪMAI)

Feliksas Vizbaras, Algirdas Šalkauskis, 1929 m. 1933 m. Laisvės al. 13

Laikinosios sostinės vystymosi spartos ženklas – faktas, kad vos kelerių metų amžiaus modernistiniai rūmai jau buvo renovuojami ir modernizuojami. Beje, projektavus kaip keturaukštis pastatas, supaprastinus fasado sprendimą, tapo penkiaaukščiu, o tai ir įžvalgaus ekonomiško požiūnis.

40 LK DR. JONO BASANAČIČIAUS KARO MEDICINOS TARNYBA (BUV. AKIŲ, NOSIŲ, GERKLĖS LIGŲ LIGONINĖ)

Vytautas Landsbergis-Žemkalnis, 1930 m. Vytauto pr. 49

Pirmojoje šalies universitetinėje klinikoje iš tiesų gydėsi tautos patriarchas, tad po jo mirties ligoninei suteiktas dabartinis vardas.

41 KAUNO TERITORINĖS LIGONIŲ KASOS (BUV. ŠV. VINCENTO PAULIEČIO DRAUGIJOS SENELIŲ PRIEGLAUDA)

Karolis Reisonas, 1939 m. Aukštaičių g. 10

Kunigas Simonas Markūnas kilniam tikslui pajungė visus – ir architektas K. Reisonas savo darbus atliko nemokamai. Deja, išskirtinai simpatišku bei itin moderniu pastatu senoliai džiaugėsi nelgai – okupavus Lietuvą čia įsteigta tuberkuliozės ligoninė.

42 KAUNO KULTŪROS CENTRAS „TAUTOS NAMAI“ (BUV. DARBO RŪMAI)

Adolfas Lukošaitis, Antanas Novickis, 1940 m. Vytauto pr. 79

Nuo valgyklos ir skaitlyklos iki teatro ir viešbučio – tokio darbininkams skirtų paslaugų spektro nebuvo niekur kitur Lietuvoje. Tiesa, labai trumpai, kol pastato nenusavino gestapas. Sovietmečiu šiame nusaikišio architektūros pastate veikė Profsuojungų rūmai, o dabar jo funkcijos po truputį pritaikomos XXI amžiaus poreikiams.

43 NACIONALINĖ ŽEMĖS TARNYBA (BUV. DRAUDIMO BENDROVĖ „LIETUVIŠKŲ LLOYDAS“)

Arnas Funkas, 1938 m. L. Sapiegos g. 10

Nors laikinaijos sostinė augo akys, ne tiek ir daug privačių bendrovių ryžosi statytiis sau būvines. Šiems draudikams A. Funko kūrinys tapo patiku, kad jo fasado piešinys buvo naudojamas firminiame blanke.

44 „KAUNO VANDENYS“ (BUV. ŽALIAKALNIO VANDENTIEKIO STOTIS)

Stasys Kudakas, Feliksas Bielinskis, 1938 m. Aukštaičių g. 43

Turbūt ryškiausiai matoma skulptūra Žalialaknyje yra „Vandens nešėja“ (skulpt. Bronius Pandzius), puošianti tikro miesto požymį – vandentiekio stotį. Jos inžinierius – pirmasis Lietuvos japonistas, signataras Steponas Kairys. Čia pat ir Kauko laiptai, vedantys į Kauno centrą, tiesa, tarpkariu autentišką sugriovė karas.

45 „PIENOCENTRO“ PASTATŲ KOMPLEKSAS

Vytautas Landsbergis-Žemkalnis, Bronius Elsbergas, Jonas Kova-Kovalskis, 1939 m. Karaliaus Mindaugo pr. / Prietiečio g.

Visi žino „Pienocentrą“ prie fontano, bet rūmai – tik reprezentacinis bendrovės statinys. Tikrasis pienininkų gyvenimas virė Nemuno krantinėje ir diktavo modas visoje Lietuvoje. Dabar čia galima ir apsigyventi!

46 VAIKŲ LITERATŪROS MUZIEJUS (BUV. SLEVEČIŲ NAMAS)

Leonas Ritas, 1932 m. K. Donelaičio g. 13

Premjeras Mykolas Slezevičius ir jo suituotinė Doma savo miesto vilajo, kurios grožis atsisleidžia užsukus į vidinį kiemėlį, dalį kambarių nuomojo. Tarp gyventojų – ir rašytojas Petras Cvirka. Simboliška, kad dabar čia veikia Maironio lietuvių literatūros muziejus padalinys.

47 VYRIAUSYBĖS ATSTOVO TARNYBA (BUV. ELŠTEINŲ NAMAS)

Leiba Zimanas, Isaakas Trakmanas, 1935 m. L. Sapiegos g. 4

Šiandien gal ir nepasakytum, kad tarpkariu šiame lakoniškame pastate gyveno pasiturintys Kauno verslininkai. Beje, namas-kubas vis pastatytas gavo premiją už gražiausią fasadą mieste.

48 LAPĖNO NAMAS

Feliksas Vizbaras, 1932 m. Kėstučio g. 38

Bendrovės „Maistas“ direktorius, spaudos bendrovės „Pažanga“ steigėjas Jonas Lapėnas – vienas trijų tuometės Kauno „dangoraižių“, 2017 m. po renovacijos tarši pražydės. Akylų architektūros mėgėjai ras tūrinių panašumų su Centrinu paštu.

GYVENAMIEJI NAMAI

49 STASIO KUDOKO VILA

1938 m. V. Mykoliaičio-Putino g. 11

Siaurais laipteliais kopiant į Žaliakalnį akis negali neužkliūti už išraiškingų vartelių į sodą, lyg mažąją Italiją. Jame – vieno žymiausio tarpkario kūrėjo namas, kurtas sau. Ar gali būti atsakingesnis darbas architektui?

50 KOOPERATYVO „TULPĖ“ NAMAS

Antanas Macijauskas, 1926 m. A. Mickievičiaus g. 15

Tai vienas pirmųjų kooperatinių daugiabužių Kaune, kurio architektūroje užfiksuotos tautinio stiliaus paieškos.

51 BENDROVĖS „BUTAS“ NAMAS

Jonas Kriščiukaitis, 1932 m. Trakų g. 5

Šiame minimalistiniame name tarpkariu gyveno Lietuvos vyriausiojo tribunalo aukščiausio rango pareigūnai, tarp jų ir namo architektas Antanas Kriščiukaitis. Taip pat – Harvardo profesorius sociologo Vytauto Kavolio šeima.

52 JUOZO DAUGIRDIO NAMAS

Vladimiras Dubeneckis, 1931 m. Vytauto pr. 30

Vytauto prospektas Pirmosios Respublikos pradžioje dar tik virsto prospektu, daugelis pastatų čia buvo gana provincialūs. Tik ne modernūs bendrovės „Drobė“ direktoriaus namas. Vienu metu jame veikė ir Prancūzijos konsultas.

53 ČESLOVO PACEVIČIAUS VILA

Vsevolodas Kopylovas, 1934 m. Vyduo al. 59

Tikėtina, kad pro šį minimalistinį, net kuklų, namelį esate pravažiavę dešimtis kartų. O kiekart pristabdykite. Pasigėrėkite estetika, kurią palaikintų ir „mažiau yra daugiau“ principo pionierius Mies van der Rohe. Neperdedame – 1935 m. šios vilos savininkas buvo apdovanotas už „gražiausį ir patologišų mūrinį namą“.

54 PRANO GUDAVIČIAUS NAMAS

Edmundas Alfonsas Frykas, 1926 m. Gedimino g. 48

Žinomas gydytojas P. Gudavičius uždavė toną šio namo gyventojų įvairovei – daktarų čia netrūko niekada. 2017 m. pabaigoje baigta tvarkyti pastato išorė, o viduje nauji istorijos etapai pradeda tarpkariu neabejingai jaunių Kauno karta. Čia įsikūręs unikalūs patirtis siūlantis Art Deco muziejus. Užsukite į svečius ir nusikelkite laiką į Tarpkario Kauną!

55 ALEKSANDROS ILJININĖS NAMAS

Arnas Funkas, 1934 m. K. Donelaičio g. 19

Dailiausio gatvės, o gal ir viso Naujamiesčio namo fasadas traukia praėjusius ir net Kaune niekada nesilankiusius žmonas. Apskritas didysis pastato langas tapo knygos, parodos ir išiso modernizmo architektūros entuziastių judėjimo „Optimizmo architektūra“ simboliu. Arnas Funkas sukūrė ne tik namo projektą, bet ir interjerą – daugeliu šio ypatingo architekto sprendimų galima pasigėrėti ir šiandien, užsukus į pastato valdytojų rengiamas ekskursijas. Be to, menininkas Rokas Mikšius sukūrė Iljinų namo „Lego“ modelį – tikėtina, kad jau netrukus jis pasieks parduotuvių lentynas visame pasaulyje.

56 MOZĖS POSVIANSKIO IR HERSO KLISO NAMAS

Jokūbas Peras, 1938 m. Vytauto pr. 58

Kalbama, kad šio Kaunui nebūdingos plastikos pastato idėja nusizūrėta vakarietiškoje žurnale. Gali būti – vis dėlto juk tai išskirtinis savo art nouveau ir art deco ekspresija gyvenamasis namas.

57 MATIJOŠAIČIŲ NAMAS

K. Donelaičio g. 9

Pasiejęs tarp dviejų centro arterijų gyvenamasis namas neseniai pateko į mylinčias architektų rankas – vadinais, bus pragų išklysti iš praminto tako. Daugiabutis svarbus ir tuo, kad čia gyveno Balys Dvarionas.

58 ELCHANANO ELKESO NAMAS

Mikas Grodzenskis, 1930 m. Kėstučio g. 8

Tragiško likimo žydų tautybės gydytoju, kuriam buvo panaikintos svarbios pareigos Kauno gete, namas – vienas ankstyviausių funkcionalizmo artima modernizmo pavyzdžių mieste. Čia gyveno ir Elkanas Šeima, ir nuomininkai, veikė medikų ligoninė, taip pat – pirmasis Montessori darželis. Prieš pat karą –